

ко для самообороны или защиты любого другого лица от причинения телесного повреждения или возможной смерти, а также для предотвращения серьезного преступления. И всегда закон оговаривает, что оружие применяется как крайнее средство, когда другими путями и средствами предотвратить зло невозможно, т.е. действие должно идти по нарастающей линии: убеждение-физическая сила-специальные средства-огнестрельное оружие.

Также необходимо выделить и обсудить проблему – целесообразно ли каждому правоохранительному органу иметь свой закон и ставить свои условия по применению силы, в том числе, и огнестрельного оружия? По нашему мнению, было бы целесообразнее все условия по применению силы работниками государственного управления, в том числе и правоохранительных органов, обобщить в одном правовом акте, ссылаясь в основном на условия крайней необходимости и необходимую оборону, до минимума сократив специфические условия применения силы, которые характерны только одной службе.

Также автора настораживает и другая проблема. Целесообразно ли полицию вооружать автоматическим оружием? По нашему мнению, в основном это делается для устрашения окружающих, но не для практического применения. Публикации в специальной литературе и материалы проведения служебных расследований подтверждают, что применение автоматического оружия обычно кончается плачевно как для окружающих, так и для самого работника, который решился на его применение, но только не для того, для которого оно было предусмотрено. Оружие такого характера необходимо оставить на вооружении только в специальных отрядах полиции, которые специально обучены и тренируются систематически.

Далее мы намерены продолжить дискуссию, нужно ли вообще вооружать огнестрельным оружием полицию порядка, особенно службы, которые по своей сущности ведут профилактическую работу.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ieroču aprites likums // Latvijas Vēstnesis, -Nr.95. - 26.06.2002.
2. Žeivots M. Šaujamoču pielietojuma tiesiskie pamati un prakse. - Монография R.: ABC Zvaigzne, 2000. -189 lpp.
3. Krimināllikums, 29 pants // Latvijas Vēstnesis. - Nr.199/200. -08.07.1998.
4. Krimināllikums, 32 pants // Latvijas Vēstnesis. - Nr.199/200. -08.07.1998.
5. Krimināllikums, 31 pants // Latvijas Vēstnesis. - Nr.199/200. -08.07.1998.
6. Закон «О полиции» // ZINOTĀJS. -Nr.31. - 15.08.1991.
7. Antipov V. The use of firearms by the Police. Legal, psychological and organizational aspects // Bezpiecigny obywatel - bezpieczne panstwo. -Lublin: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. -P.177-182.
8. Европейская конвенция “О защите прав человека и основных свобод” // Latvijas Vēstnesis. -1997. -Nr.143/144. Права человека и судопроизводство. Собрание международных документов. OSCE. Office for Democratic Institutions and Human Rights; под. ред. Ф. Квин (Fr. Quinn) и А. Ржеплински (A. Rzeplinski). - Lpp.235-255. Human Rights in International Law. Basic text, Council of Europe Press, 1992. -P.159-200.
9. Likums “Par policiju” 14 panta piektais punkts // ZINOTĀJS. -Nr.31. -15.08.1991.
10. Krimināllikums, 7 pants // Latvijas Vēstnesis. - Nr.199/200. -08.07.1998.
11. Pamatprincipi par tiesību sargāšanas amatpersonu spēka un šaujamoču pielietošanu // Cilvēka tiesības .Starptautisko līgumu krājums, I sējums (Pirmā daļa), Universālie līgumi, ANO, Ženēva, 1994. -318 lpp.

Поступила в редколлегию 12.02.2005

ЖЕЙВОТС М. ЗАЧЕМ ПОЛИЦЕЙСКОМУ ОРУЖИЕ?

В отношении права работников полиции на использование и применение оружия в сравнении с другими государствами рассмотрена законодательная база и правоприменительная практика Латвии.

ZHEJVOTS M. WHAT FOR TO A POLICEMAN THE WEAPON?

Concerning the right police employees on use and application weapon in comparison in other states the legislative base and practice of Latvia on law application is considered.

УДК 343.123.11

О.М. ЖУРОВА

Національний університет внутрішніх справ

СУТНІСТЬ І ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ДОДАТКІВ ДО ПРОТОКОЛІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ДІЙ¹

Розглянуті питання щодо додатків до протоколів, складених за результатами провадження оперативно-розшукової діяльності; запропоновано законодавче визначення їх процесуального статусу.

Законодавець у ч.3 ст.8 Закону України “Про операти-

вно-розшукову діяльність” серед інших оперативно-розшукових заходів, що проводяться з метою отримання доказів, вказує на можливість застосування технічних засобів одержання інформації, але слід зазначити, що та-

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Сергєєв А.В. (НУВС).

кий оперативно-розшуковий захід у чистому вигляді взагалі не існує. Співробітники оперативних підрозділів використовують велику кількість спеціальної техніки при проведенні багатьох оперативно-розшукових заходів, що не дозволяє виділити використання технічних засобів одержання інформації в окремий вид.

Слід зазначити, що на сучасному етапі стрімко розвиваються системи зв'язку і телекомунікації загального користування, що надають послуги для ведення телефонних переговорів, передачі повідомлень факсиміле, міжкомп'ютерного обміну, виходу у всесвітню мережу Інтернет та інше.

Разом з тим такі споживачські можливості нових систем зв'язку роблять їх вельми привабливими для осіб, які скоюють злочини. Злочинний світ все ширше використовує новітні досягнення технічних засобів зв'язку. Зокрема, практика розслідування злочинів, що пов'язані зі здійсненням актів тероризму, замовними вбивствами, викраденням людей, з махінаціями в кредитно-фінансовій сфері, показує, що в процесі їх підготовки і скоєння учасниками злочинів активно використовувалися засоби зв'язку загального користування. Тому для правоохоронних органів стають актуальними задачі ефективного контролю та фіксації переговорів і повідомлень осіб, які мають відношення до підготовки і скоєння злочинів. Разом із тим існує проблема недостатнього врегулювання правових механізмів, які передбачають прослуховування телефонних переговорів і зняття інформації з технічних каналів зв'язку, використання їх результатів у кримінальному процесі, незважаючи на те, що законом допускається проведення цих оперативно-розшукових заходів.

Використання технічних засобів одержання інформації можливо розглядати як спосіб її закріплення при проведенні оперативно-розшукових дій як безпосередньо при фіксації фактів протиправної діяльності осіб, у відношенні яких провадиться оперативно-розшукова діяльність, та дій осіб, що їм сприяють, так і при фіксації процесу викриття слідів протиправної діяльності, вилучення і дослідження предметів і документів, що мають значення для обставин розслідуваної події.

Необхідність використання технічних засобів фіксації інформації при проведенні оперативно-розшукових дій є безумовною. По-перше, запровадження цих дій у багатьох випадках пов'язано зі втручанням у сферу конституційних прав громадян, отже їх ретельне фіксування має контрольне та дисциплінуюче значення для посадових осіб, що провадять оперативно-розшукові дії. По-друге, повне відображення у протоколі всіх дій осіб, відносно яких розпочато справу, неможливо, оскільки провадження слідчих дій може тривати досить довго, а також включати великий комплекс дій як зазначених осіб, так і посадовців, що провадять оперативно-розшукову діяльність. Російська Інструкція про порядок надання результатів оперативно-розшукової діяльності органу дзнання, слідчому, прокурору чи в суд іменує запровадження таких дій тривалими оперативно-технічними заходами, вказуючи, що вони провадяться на протязі певного, досить тривалого часу. Виходячи з цього, ретельне документування всіх подій у протоколі слідчої оперативно-розшукової справи неможливе і недоцільне, оскільки технічні засоби забезпечують більш повну, детальну та об'єктивну фіксацію всього процесу.

Безумовно, використання технічних засобів одержан-

ня відео-, аудіо-, комп'ютерної та іншої інформації повинно бути зазначене у протоколі відповідної оперативно-розшукової дії. У багатьох випадках співробітниками оперативних підрозділів застосовуються засоби спеціальної техніки, навіть найменування яких вже становить таємницю. Зважаючи на те, що протокол є *процесуальним* документом і джерелом доказів, вказувати у зазначених випадках які саме технічні засоби одержання інформації використовувалися, недоцільно. Сам факт їх застосування повинен бути відображений у протоколі оперативно-розшукової дії, і окрім цього необхідно вказати, що дані про спеціальні технічні засоби, за допомогою яких одержано інформацію, містяться у відповідних документах, що прилучаються до оперативно-розшукової справи.

Розглядаючи питання використання зазначених матеріалів у кримінальних справах, слід висвітлити точки зору вчених-процесуалістів, що його досліджували.

Після ухвалення у 1990 році ч.2 ст.29 Основ кримінального судочинства Союзу РСР, в літературі були вказані дві точки зору з питання про те, до якого з джерел фактичних даних відносити технічний запис, одержаний за допомогою оперативно-розшукових заходів. Л.М. Карнеєва [1], В.З. Лукашевич, та В.В. Шимановський [2] пропонують вважати такий запис або речовим доказом, або документом (залежно від конкретного змісту), при цьому в останньому випадку наголошується, що хоча для залучення до справи документа і не вимагається проведення огляду або винесення ухвали, проте, потрібно зафіксувати, хто висловив і засвідчив обставини, що мають значення для справи, тобто теж указується на обов'язковість зазначення джерела отримання.

А. Давлетов та В. Семенцов [3] пропонують вважати оперативний відео- і звукозапис речовими доказами. Вони вказують, що оперативний запис, на відміну від всіх інших доказів, потребує особливо ретельного дослідження, яке забезпечує його доказове значення, оскільки доброякісність всіх інших доказів багато в чому забезпечується процесуальним порядком їх отримання, тоді як оперативні матеріали здобуваються поза процесуальною формою. Ці автори обґрунтовують необхідність введення до списку оперативних матеріалів як речових доказів не тільки тим, що процесуальне оформлення речових доказів (на відміну від документів) припускає складання протоколу огляду і винесення ухвали про залучення до справи, що забезпечує їх достовірність, але і тим, що оперативний відео- і звукозапис має ряд ознак, характерних для речового доказу. Ці ознаки автори виводять з предметності таких матеріалів, тоді як інші документи - найчастіше письмові акти.

В свою чергу, М.М. Кіпніс [4] вважає, що віднесення фактичних даних до того або іншого джерела (інших документів, речових доказів) повинне здійснюватися не за ознакою їх предметності, а по змістовній ознаці. У разі, коли для встановлення обставин справи має значення тільки зміст оперативних матеріалів, то вони повинні залучатися до справи як документи. Він вказує, що до ухвалення Закону РФ про оперативно-розшукову діяльність в Російській Федерації всі питання цієї діяльності регламентувалися закритими нормативними актами, і у той час можна було ставити лише питання про достовірність (зокрема, на предмет підробки та монтажу) оперативних матеріалів, а не про законність способів їх отримання. В даний час потрібно перевіряти як достовірність, так і закон-

ність отримання оперативних матеріалів, оскільки відповідний закон встановлює певні вимоги до їх одержання. На його думку, стосовно чинного законодавства, в найвідгіднішому (з погляду законності) положенні знаходяться документи - речові докази, оскільки для залучення їх до справи потрібен протокол огляду і спеціальна ухвала. Проте, специфіка матеріалів, одержаних в ході здійснення оперативних заходів з використанням технічних засобів контролю і фіксації інформації, якщо вони залучаються до справи як документи, зокрема їх предметність, все ж таки викликає необхідність в складанні процесуального документа. У матеріалах справи повинні міститися всі документи, що є доказами, а також ухвали і протоколи про залучення до справи речових доказів. Магнітофонну або відеокасету тощо не можна підшити до матеріалів справи як документ, тому необхідно виносити спеціальну ухвалу про наявність таких документів, матеріальний носій яких не дозволяє підшити їх до справи безпосередньо. М.М. Кіпніс вважає, що при залученні до матеріалів справи іншого документа, потрібно завжди виносити про це мотивовану ухвалу, в якому, зокрема, указувати джерело отримання (походження) даного документа і компетентність виконавця. На його думку, необхідність винесення спеціальної ухвали про залучення матеріалів до кримінальної справи обумовлюється потребою полегшити згодом перевірку цих документів.

На думку М. Громова та І Бабуріної [5], такі матеріали можуть розглядатися як речові докази, якщо вони застосовувалися як знаряддя злочину, наприклад, при загрозі життя і шантажу, зберегли на собі сліди злочину, були об'єктами злочинних дій.

Вони вказують, що часто подібні технічні записи та інші матеріали носять суто "побутовий" характер, що не має прямого причинного зв'язку зі злочинном, але вони відіграють важливу роль у встановленні істини по кримінальній справі. Достатньо часті випадки, коли громадяни, а також посадовці, що не є учасниками кримінального процесу, за допомогою різних технічних засобів навмисно фіксують злочинні дії, наприклад, вимагачів і одержувачів хабарів.

Разом із тим, на думку вищевказаних авторів, матеріали, одержані за допомогою технічних засобів за рамками кримінального процесу, можуть виступати в доказуванні як "інші документи", якщо вони передають тільки смисловий зміст фактів, зафіксованих в матеріалах, і якщо їх походження і достовірність не викликають сумніву. Прикладом можуть служити матеріали, одержані факсом або по "електронній пошті".

Вищевказані автори зазначають також, важливість звернення уваги, на те, що не завжди просто відмежувати документи від речових доказів. Тут слід пам'ятати, що, залишаючись документами в рамках кримінально-процесуального законодавства, подібні матеріали можуть бути і речовими доказами, якщо містять ознаки, вказані в КПК. При виникненні подібної ситуації необхідно дотримуватися правила поводження з речовими доказами, що забезпечить їх надійність.

Таким чином, серед точок зору авторів, які розглядали питання віднесення матеріалів оперативного відео-, фото- і звукозапису до того чи іншого виду доказів, можна виділити дві основні позиції: вважати вищевказані матеріали документами, або речовими доказами.

Отже, питання щодо матеріалів, отриманих у результа-

ті провадження оперативно-розшукової діяльності за допомогою технічних засобів, залишалася відкритим на протязі довгого часу у зв'язку з відсутністю відповідного законодавчого урегулювання. Виходячи з цього, цілком зрозуміла наявність різноманітних позицій вчених-процесуалістів, оскільки законом 1990 року, який не досяг повно регламентував використання оперативних матеріалів, створено більше проблемних питань, ніж напрямків їх вирішення. У порівнянні з цим, внесення доповнень у КПК України від 21.06.2001 року наразі розв'язало цю складну ситуацію. Законом (ст.65 КПК) визнано, що джерелами доказів є протоколи з відповідними додатками, складені за результатами оперативно-розшукової діяльності. Але законодавець прямо не вказує, що саме слід вважати додатками до протоколів, і це, на жаль, становить правову прогалину, яка, на нашу думку, неодмінно потребує усунення. Існували також спроби вирішення проблемних питань, стосовно вищевказаних матеріалів, за допомогою визначення їх процесуального статусу. Так, А.А. Чувільов [6] вважає, що за змістом закону під результатами оперативно-розшукової діяльності слід розуміти як інформацію, отриману при проведенні належних заходів, так і форму, яку має ця інформація: документи, кіно-, відео-, фотоматеріали, аудіозаписи, предмети. П.І.І вже згаданої російської Інструкції про порядок надання результатів оперативно-розшукової діяльності органу дізнання, слідчому, прокурору, чи до суду [7] передбачено, що у випадку запровадження оперативно-технічних заходів, результати оперативно-розшукової діяльності можуть бути також зафіксовані на матеріальних (фізичних) носіях інформації (фонограмах, відеограмах, кінострічках, фотоплівках, фотознімках, магнітних, лазерних дисках, зіпках та ін.).

Слід підкреслити безумовну важливість та необхідність такого доповнення до закону, тому що невизначеність питання про те, що саме вважати додатками до протоколів, складених в процесі провадження оперативно-розшукової дії, може створити певні труднощі на практиці. Прикладом може слугувати наступна ситуація: в процесі проведення будь-якої слідчої оперативно-розшукової дії (негласного проникнення до житла, чи іншого володіння особи, оперативного стеження) співпрацівниками підрозділу виявлено матеріали аудіо- та відеозапису, фотографії, на яких зафіксовані дані, що свідчать про скоєння злочину певними особами. Співпрацівникам оперативного підрозділу у такому випадку слід терміново вирішувати питання стосовно того, чи можливо прилучити ці матеріали до справи у якості додатків до протоколів оперативно-розшукової дії, або їх слід вважати документами, чи навіть речовими доказами. На наш погляд, визначення у законі поняття додатків до протоколів, складених за результатами оперативно-розшукових дій, цілком розв'язало б це питання. Ми вважаємо, що суттєвими ознаками, які відокремлюють додатки до протоколів від документів, та речових доказів, слід вважати їх безпосереднє утворення в процесі оперативно-розшукової дії, а також те, що воно здійснюється посадовими особами оперативних підрозділів за допомогою спеціальних технічних засобів, факт використання яких відзначається в протоколі відповідної оперативно-розшукової дії. На відміну від них, інші матеріали лише виявляються в процесі провадження оперативно-розшукових дій, і не мають безпосереднього зв'язку з ними. Їх утворення передувало проведенню оперативно-розшукових дій, або, навіть обізнаності співпрацівників

оперативного підрозділу про скоєння злочину. Виходячи з цього, ці матеріали повинні мати інший процесуальний статус, на відміну від додатків до протоколів оперативно-розшукових дій. На наш погляд, слід звернути увагу на вирішення цього питання.

У даному випадку потрібно підкреслити, що мова йде не про письмові документи, створені на паперовому носії, а про матеріали технічного запису, у зв'язку з чим виникає питання, чи доречно вважати їх документами, і який статус вони повинні мати у кримінальному процесі.

Згідно зі ст.83 КПК, під документом розуміють ті джерела доказів, у яких викладені або засвідчені обставини, що мають значення для справи. Законодавець, акцентувавши увагу на відношенні документа, не згадав про його матеріальний носій, спосіб викладення, зберігання, перетворення і передачі інформації та про інші елементи у структурі поняття документа як джерела доказів.

У модельному Кримінально-процесуальному кодексі для держав-учасниць СНД, прийнятому у 1996 році на сьомому пленарному засіданні Міжпарламентської асамблеї держав-учасниць СНД, що має рекомендаційний характер, у ст.157 розділу IV було надане поняття документа як джерела доказів у кримінальному судочинстві. В ньому під документом розуміється будь-який запис на паперовому, електронному або іншому носії, виконаний у словесній, цифровій, графічній або іншій знаковій формі, призначений для збереження, перетворення, передачі, засвідчення відомостей, які можуть мати значення для справи. На наш погляд, ст.83 КПК потребує викладення у новій редакції, яка б передбачала наявність вищевказаного визначення документу. Отже, цілком доречно вважати виявлені при провадженні слідчих оперативно-розшукових дій матеріали (аудіо-, відеозапису, та фотографії), на яких зафіксовані дані, що свідчать про скоєння злочину певними особами, документами, що, відповідно, надає їм певного процесуального статусу та значення джерел доказів у кримінальній справі.

Що ж стосується визнання виявлених, при проведенні слідчих оперативно-розшукових дій, матеріалів (аудіо-, відеозапису, та фотографій) речовим доказом, слід зазначити, що, на відміну від документів, КПК України чітко встановлює певні критерії, яким мають відповідати речові докази. Згідно зі ст.78 КПК, речові докази - це предмети, які є знаряддям скоєння злочину, зберегли на собі сліди злочину, чи були об'єктом злочинних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті злочинним шляхом, та всі інші предмети, які можуть бути засобом для розкриття злочину та викриття винних, або спростування обвинувачення, чи пом'якшення відповідальності. Отже, відповідність виявлених під час провадження слідчих оперативно-розшукових дій, аудіо-, відео- та фотоматеріалів, електронних носіїв інформації, тощо вимогам ст.78 КПК, потребує визнання їх речовим доказом, а згідно зі ст.79 КПК - огляду, докладного опису в протоколі огляду, і прилучення до справи постановою слідчого. З метою перевірки дійсності цих доказів можуть бути допитані у якості свідків посадові й інші особи, що провадили оперативно-розшукові дії, призначена і проведена, за необхідністю, експертиза отриманих доказів, а також витребувані і досліджені оперативно-службові й інші документи, що відносяться до провадження оперативно-розшукової діяльності.

На нашу думку, також слід вказати ще одну суттєву

відмінність додатків до протоколів, складених при проведенні оперативно-розшукових дій, від виявлених документів (мова йде про документи, створені за допомогою технічних засобів). На відміну від додатків до протоколів, відео-, аудіо- або фотоматеріали, що виявлені в процесі проведення оперативно-розшукової дії, можуть викликати сумніви щодо їх достовірності, особливо якщо вони були утворені після порушення кримінальної справи особами, що скоїли, або скоюють злочини, які обізнані про факт порушення кримінального переслідування у їх відношенні. Не виключається фальсифікація цих матеріалів вищезгаданими особами (шляхом монтажу, або будь-яким іншим способом), з метою відвести від себе підозру у скоєнні злочину і спрямувати увагу правоохоронців виключно на своїх співучасників, або осіб, непричетних до певного злочину і будь-якої протиправної діяльності взагалі. З огляду на вищезгадане, існують підстави для залучення цих матеріалів до кримінальної справи виключно після проведення відповідних експертиз, що встановлюють їх достовірність і відповідність. На наш погляд, використання вказаних матеріалів у якості доказів, взагалі, стає можливим тільки після встановлення походження цих відео-, аудіо- або фотоматеріалів, ідентифікації осіб, що зображені на фотографіях, або осіб, дії і розмови, які відображено на відео- чи аудіокасеті, встановлення відсутності монтажу, або інших фальсифікацій матеріалів (зміни голосу або зовнішності) певними особами з метою введення в оману співпрацівників правоохоронних органів, або інших осіб, тощо. Для встановлення достовірності виявлених при провадженні оперативно-розшукових дій відео-, аудіо- або фотоматеріалів слід неодмінно призначати відповідні технічні, лінгвістичні, фотопортретні та інші експертизи.

На відміну від вищезгаданих фото-, відео- та аудіо-матеріалів, виявлених під час провадження оперативно-розшукових дій, додатки до протоколів утворюються процесуальним шляхом, і їх не можна відокремлювати від відповідних протоколів, будь-які сумніви у їх достовірності є зайвими. Не може вважатися підставою й посилання на те, що ці матеріали технічних записів отримані у процесі оперативно-розшукової діяльності, оскільки оперативно-розшукова дія є слідчою і відео- чи аудіокасета, або фотографії, на яких зафіксовано хід та результати її провадження є не менш достовірними, ніж відео- чи аудіокасета, або фотографії, на яких зафіксовано хід і результати огляду місця події, обшуку, або відтворення обстановки та обставин події. Отже, додатки до протоколів, що складаються при проведенні оперативно-розшукових дій не потребують обов'язкового експертного дослідження, на відміну від інших виявлених аудіо-, відео- та фотоматеріалів. Але слід зазначити, що існує можливість призначення експертизи цих додатків за обґрунтованим клопотанням учасників кримінального процесу, що мають право заявити це клопотання.

Підбиваючи підсумки розгляду питань щодо додатків до протоколів оперативно-розшукових дій, ми пропонуємо доповнити ст.65 КПК вказівкою на те, що *додатками до протоколів*, складених за результатами оперативно-розшукової діяльності, слід вважати матеріали аудіо- та відеозапису, фотографії, магнітні та інші носії інформації, яка зафіксована на них за допомогою відповідних технічних засобів посадовими особами оперативних підрозділів безпосередньо, на яких відображено процес та результати

її проведення.

Слід наголосити на тому, що ці матеріали вважаються невід'ємними від протоколів слідчих оперативно-розшукових дій, без яких вони не мають самостійного значення, разом із ними вони є джерелами доказів по справі, і, відповідно, потребують особливих умов утворення, перегляду та зберігання, які повинні регламентуватися нормами кримінально-процесуального законодавства, оскільки недотримання цих норм становить загрозу визнання зазначених матеріалів недопустимими для використання у якості доказів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карнеева Л.М. Доказательственное значение материалов видео- и звукозаписи // Вестник Верховного Суда СССР. -1991. -№ 7. -С.31-32.
2. Лукашевич В.З., Шимановский В.В. Процессуальные вопросы применения научно-технических средств в уголовном судопроизводстве // Правоведение. -1992. -№

3. -С.60-66.

3. Давлетов А., Семенцов В. Оперативная видео- и звукозапись // Социалистическая законность. -1991. -№ 11. -С.37.

4. Кипнис Н.Н. Допустимость доказательств в уголовном судопроизводстве. -М.: Юрист, 1995. -128 с.

5. Громов Н, Бабурина И. Использование материалов технической записи в уголовном процессе // Законность. -2001. -№ 7. -С.53 -54.

6. Чувилев А.А. Оперативно-розыскное право. -М.: Издат. группа НОРМА-ИНФРА-М., 1999. -80 с.

7. Дополнение к Приказу ФСНП России, ФСБ России, МВД России, ФСО России, ФПС России, ГТК России, СВР России "Инструкция о порядке предоставления результатов оперативно-розыскной деятельности органу дознания, следователю, прокурору, или в суд" от 13.05.1998 г., согласованному с Генеральным прокурором РФ 25.12.1997 г.

Надійшла до редакції 05.09.2005

ЖУРОВА Е.М. СУЩНОСТЬ И ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ПРИЛОЖЕНИЙ К ПРОТОКОЛАМ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНЫХ ДЕЙСТВИЙ

Рассмотрены вопросы о приложениях к протоколам, составленным по результатам проведения оперативно-розыскной деятельности; предложено законодательное определение их процессуального статуса.

GUROVA E.M. ESSENCE AND JUDICIAL SIGNIFICANCE OF APPLICATIONS TO PROTOCOLS OF SEARCH-OPERATIVE ACTS

Questions on appendices to the reports made by results of realization search-operative activity are considered; legislative definition of their remedial status is offered.

I.V. ЗОЗУЛЯ

канд. техн. наук, ст. наук. співр.

Національний університет внутрішніх справ

УДК 65.011.8[351.74+364.463/467]

СПІВРОБІТНИЦТВО З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА ЯК МІСІЯ РЕФОРМОВАНОЇ МІЛІЦІЇ

Досліджені підвалини формування нової місії реформованої міліції - співробітництва на засадах партнерства у відносинах з населенням, що відображає єднання населення і міліції та сприяє побудові громадянського суспільства в Україні.

Під час реформування системи МВС України проблема дослідження засад формування взаємин між міліцією та населенням отримала найбільше значення та розвиток у ряді наукових праць, зокрема, в методичному забезпеченні В.О. Соболева, Г.В. Попової, В.О. Болотової, В.І. Московця (2000); дисертаційних дослідженнях В.І. Московця (2001)¹ та О.В. Джафарової (2003); підручнику

О.М. Бандурки, В.О. Соболева (2003); монографіях О.М. Бандурки, А. Бека, М.В. Голованової та ін. (2003); О.М. Бандурки та О.В. Джафарової (2004), а також у численних статтях, зокрема, В.О. Заросило (1997); О.Н. Ярмиша (1999); Ж.О. Журовської (2001); В.Л. Лапшиної, В.О. Болотової (2002); О.Ф. Долженкова (2004); Ю.І. Римаренка (2005) та інших.

¹ Який, зокрема, вказує, що «визначення шляхів ефективної взаємодії між міліцією та населенням є на сьогодні одним із пріоритетних завдань у процесі реформування органів внутрішніх справ» [1, с.2].

ритетних завдань у процесі реформування органів внутрішніх справ» [1, с.2].